

Gustaf Westerlunds

EN UDDA 100-ÅRING, DÄR INGEN FORSKAT PÅ 200 ÅR

En kall februaridag 1801 föddes Gustaf Westerlund som oäkting i Härnösand. Han växte upp i stadens slumområde under dåliga familjeförhållanden. I tidig ålder fick han engelska sjukan vilket gjorde honom oförmögen till tyngre arbete. En sämre start i livet hade han knappast kunnat få.

210 år senare är han stamfader för en släktförening som räknar sig som en av Sveriges äldsta. Antalet kända ättlingar är över 6000 och man träffas vart femte år för att hedra minnet av Gustaf och hans hustru Brita. Gustaf blev kyrkoherde och makarna fick 17 barn varav alla blev vuxna och de flesta skaffade en egen stor familj. I nästa generation föddes 125 kusiner och släkten växte snabbt.

Det finns mycket med Gustaf Westerlunds Släktförening som gör den unik. Redan Gustaf och Britas kärlekssaga är osannolik om man inte visste att den var sann och dessutom berättad av Gustaf själv i hans anspråkslösa "biografi öfver mej sjelf".

GUSTAF FÖDDES SOM sagt på samhällets botten medan Brita var prästdotter från Finland och bodde hos sin morfar, rådmannen Henric Bergman, i Härnösand. De sågs tidigt i livet då Gustaf hade en bra sångröst som förde honom till de finare salongerna i staden – Musik och sång var en populär underhållning inom de förnämre kretsarna i staden. Gustaf hade också en annan egenskap som betydde mycket för hans framtid. Han hade ett älskvärt sätt som fick många av stadens mogna kvinnor med lite inflytande och pengar att engagera sig i hans utbildning och framtid. För en som var född utanför äktenskapet fanns ingen möjlighet att få studera vid Härnösands gymnasium på den tiden, men hans "goda féer" lyckades trots detta få in honom där. Han var något överårig men skötte sina studier.

Under tiden utvecklades hans och Britas vänskap till kärlek och de förlovade sig hemligt när Brita var 16 år. I hela 7 år hölls detta förhållande helt hemligt och

de hade små möjligheter att ses och talas vid. En äldre änka var deras hemliga postiljon som såg till att de kunde utväxla 300 kärleksbrev utan att något röjdes. Kärleksbrev som de sedan gemensamt brände när deras första barn låg på Britas arm.

UNDER DERAS HEMLIGA förlovning studerade Gustaf vidare och blev till slut prästvigd 1828. Då vände han åter till Härnösand, gick upp till Britas morfar rådmannen och anhöll om dotterdotterns hand. "Han kunde just ej neka mig, men hade ändock sina erindringar deremot..." skriver Gustaf själv om denna händelse. Det är tidernas understatement! Rådmannen blev helt odräglig, låste in Brita och när hon några veckor senare lämnade Härnösand för att uppsöka sin fästman i Fredrika gjordes hon arvlös.

BRÖLLOPET MELLAN GUSTAF och Brita ägde rum den 1 januari 1829 i Fredrika där Gustaf hade sin första tjänst. Äktenskapet blev lyckligt, trots att de som

BILD: Curt Carlsson

Släktförening

prästfamilj i lappmarken inte levde i något överflöd. De flyttade till Sorsele, Arvidsjaur, Gällivare och slutligen till Jokkmokk där Gustaf blev kyrkoherde 1848. År 1853 föddes Wilhelm, som blev minstingen i syskonskaran på 17 systrar och bröder. Det var han som redan 1883, medan Brita ännu levde, gav ut den första släktboken. Det var ett litet, tunt häfte som innehöll de personer som var ättlingar till Britas far kaplanen Hans Nyström i Kortesarvi. Hans Nyström hade 5 barn som alla skaffade familjer.

Redan här lades grunden till det sätt varpå släktbasen har vuxit genom åren. Alla som finns med har direkt eller indirekt genom ombud lämnat sina personuppgifter till ansvarig för släktförteckningen. I den förteckningen ingår alltså även fyra finska grenar och kontakterna över Bottenhavet har vidmakthållits intill dessa dagar. Förutom dessa personuppgifter har ett antal brev bevarats, allt från Britas egna och framåt, vilket även det ger en personlig bild av förhål-

landena. När Wilhelm 1896 på det första släktmötet i Boden föreslog att man skulle bilda en släktstiftelse, var dess syfte att söka bevara den goda sammanhållning som kännetecknat Nyström-Westerlundarna, men även att stiftelsen skulle kunna ge ekonomiskt bidrag till studier för mindre bemedlade ungdomar i släkten. Stiftelsen skulle anordna släktmöte vart femte år och ge ut en reviderad släktbok med jämna mellanrum.

PÅ DET SÄTTET HAR det sedan förflutit och i år äger det 22:a släktmötet rum i Mariefred den 1–3 juli och i samband med det ges också den 13:e släktboken ut, denna gång med brev mellan släktingar som tema. Gustaf från Kronholmen i Härnösand skulle nog bli mycket förvånad om han fick höra att hans släkt intill åttonde generationen fortfarande träffas och skulle säkert med en blygsam och lätt humoristisk kommentar visa sin uppskattning. Hans liv skulle ledigt kunna bli en tjock roman, där alla personer i den stora familjen söker skapa sig

ett liv och där ett betydelsefullt besök av en syster från Finland såväl som kungligt besök 1858 får konsekvenser för familjen. Men för egen del nöjde sig Gustaf med några självbiografiska rader till sina barn.

SLÄKTFÖRENINGEN HAR EN egen hemsida: www.gustafwesterlund.se där det finns en del information, bland annat ett schematiskt släkträd och kontaktadresser till medlemmar i föreningen och dess styrelse. De över 6000 släktingarna ligger numera väl lagrade i DISGEN 8.2a. 📖

